

บทบรรณาธิการ

คำถาม หนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินยังไม่ถึงกำหนดชำระ ผู้กู้ถึงแก่ความตายเสียก่อน ผู้ให้กู้จะฟ้องผู้กู้และผู้ค้ำประกันได้ทันทีหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๙๔/๒๕๔๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติมิให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่เจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของลูกหนี้ ในกรณีดังกล่าว เจ้าหนี้ของผู้ตายจะต้องเรียกร้องให้ชำระหนี้จากทรัพย์มรดกของผู้ตายซึ่งเป็นลูกหนี้ในกำหนด ๑ ปี นับแต่ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย ดังนั้น แม้หนังสือสัญญากู้ยืมเงินที่ลูกหนี้ทำไว้กับโจทก์ยังไม่ถึงกำหนดชำระ แต่ลูกหนี้ได้ถึงแก่ความตายเสียก่อน โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้ภายใน ๑ ปี นับแต่เมื่อโจทก์รู้ถึงความตายของลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม เพราะสิทธิเรียกร้องของโจทก์ย่อมเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ถึงแก่ความตาย หากรอจนหนี้ถึงกำหนดชำระ อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม ดังกล่าวข้างต้นอาจจะล่วงพ้นไปแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องบังคับให้ชำระหนี้ได้แม้หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

คำถาม ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค หากผู้ทรงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับผู้สลักหลังเช็ค ผู้ทรงจะมีสิทธิฟ้องผู้สั่งจ่ายให้ชำระเงินตามเช็คหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๖๙/๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ โดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดโต้แย้งว่า บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ลูกค้าของโจทก์ได้นำเช็ค รวม ๖ ฉบับ ซึ่งมีจำเลยเป็นผู้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายมาทำสัญญาขายลดกับโจทก์ เมื่อเช็คถึงกำหนดชำระ โจทก์นำเช็คดังกล่าวไปเรียกเก็บเงิน แต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ โจทก์จึงนำเช็คทั้งหกฉบับดังกล่าวมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๔ โจทก์ได้ฟ้องบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด กับพวกให้ชำระหนี้ตาม

สัญญาขายลดเช็คจำนวน ๓๓ ฉบับ สัญญาค้ำประกันและสัญญาจำนอง ซึ่งมีเช็ค
พิพาททั้งหกฉบับ ในคดีนี้รวมอยู่ด้วย คดีดังกล่าวโจทก์และบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง
จำกัด กับพวกได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันโดยบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง
จำกัดกับพวกยอมชำระเงินให้แก่โจทก์ตามฟ้อง ศาลพิพากษาตามยอม เมื่อวันที่ ๒๘
พฤศจิกายน ๒๕๔๔ คดีถึงที่สุดแล้ว

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า เมื่อบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง
จำกัด ทำสัญญาประนีประนอมยอมความชำระเงินตามเช็คพิพาทให้แก่โจทก์ตามฟ้อง
คดีถึงที่สุดแล้ว โจทก์มีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยในฐานะผู้ส่งจ่ายชำระเงินตามเช็คพิพาท
จำนวน ๖ ฉบับ ได้อีกหรือไม่

เห็นว่า การที่บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด นำเช็คพิพาทไปขายลดแก่โจทก์
โดยลงลายมือชื่อสลักหลังเช็คมอบให้แก่โจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย
เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยซึ่งเป็นผู้ส่งจ่ายและบริษัทรุ่งเพชร
เอ็นจิเนียริง จำกัด ผู้สลักหลังจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๙๑๔ และมาตรา ๙๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๙๘๙ ความ
รับผิดชอบของผู้ส่งจ่ายและผู้สลักหลังต่อโจทก์ย่อมถือได้ว่าเป็นความผิดอย่างลูกหนี้ร่วม
ดังนั้น เมื่อโจทก์ทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นอันถือได้ว่าเป็นการแปลงหนี้ใหม่
อีกประการหนึ่ง โจทก์คงมีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ชำระหนี้แก่ตน
ตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง
จำกัด ชำระหนี้ในมูลหนี้ตามเช็คพิพาทได้อีก สิทธิของโจทก์ที่จะเรียกร้องต่อจำเลยใน
ฐานะผู้ส่งจ่ายให้รับผิดชอบต่อโจทก์ในมูลหนี้ตามเช็คพิพาททั้งหกฉบับย่อมหมดสิ้นไปด้วย
ทั้งนี้เพราะสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามเช็คพิพาทของโจทก์ได้ระงับสิ้นไปแล้ว

ที่โจทก์ฎีกาว่า บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด และจำเลยจะต้องผูกพันในหนี้
ดังกล่าวต่อโจทก์อยู่นกว่าโจทก์ยังไม่ได้รับชำระหนี้ โดยสิ้นเชิงตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๙๑ ฉะนั้น เมื่อโจทก์ยังไม่ได้รับชำระหนี้จากบริษัทรุ่งเพชร
เอ็นจิเนียริง จำกัด จำเลยจึงยังคงต้องผูกพันตามภาระหนี้ที่จำเลยก่อขึ้นในฐานะผู้ส่งจ่าย
จนกว่าโจทก์จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้คนใดคนหนึ่ง เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๒๙๑ แม้จะบัญญัติให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คน

ใดคนหนึ่งสิ้นเชิง หรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพัน อยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิงก็ตาม เป็นกรณีที่เจ้าหนี้ใช้สิทธิที่มีอยู่ตาม มูลหนี้เดิมที่ลูกหนี้ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ

หมายเหตุ เคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๔/๒๕๐๐ วินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๔/๒๕๐๐ การที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ - ๒ ทำสัญญา ประนีประนอมยอมความกันว่า จำเลยที่ ๑ - ๒ ยอมใช้ต้นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท กับ ดอกเบี้ยซึ่งจำเลยที่ ๓ เป็นผู้เซ็นชื่อกู้เงินนี้จากโจทก์ร่วมกับจำเลยที่ ๑ - ๒ นั้น ไม่ทำให้ จำเลยที่ ๓ ซึ่งต่อสู้อคดีไปคนละประเด็นกับจำเลยที่ ๑ - ๒ พันผิด เพราะการทำสัญญา ประนีประนอมดังกล่าวเป็นแต่สัญญาระงับข้อพิพาท ไม่ใช่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ ไม่ใช่ เป็นการที่ลูกหนี้ร่วมชำระหนี้ และไม่ใช่เป็นการปลดหนี้เพราะในสัญญาประนีประนอมนั้น มิได้ระบุให้จำเลยที่ ๓ พันความผิด ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาคดีระหว่างโจทก์และจำเลย ที่ ๓ ต่อไป

คำถาม การที่ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง เป็นโทษแก่ผู้ค้าประกันนั้น จะมีผลทำให้อายุความที่เจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องดอกเบี้ย จากลูกหนี้สะดุดหยุดลงด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๓๘/๒๕๔๐ การที่ ๑. ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมกับ ลูกหนี้ที่ ๑ ได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้นยอมทำให้อายุความสะดุดหยุดลงเป็นโทษแก่ ผู้ค้าประกันไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้ว่าให้มีผลไปถึงลูกหนี้ด้วยแม้ลูกหนี้ทั้งสอง จะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ค้าประกัน กำหนดอายุความของลูกหนี้แต่ละคนก็ต้องเป็นไปเพื่อ คุณและโทษเฉพาะแต่ลูกหนี้คนนั้นเท่านั้น การที่ ๑. ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ ลูกหนี้ทั้งสอง ย่อมไม่ถูกผูกพันในเรื่องอายุความสะดุดหยุดลง ฉะนั้น จึงไม่ทำให้อายุความที่เจ้าหนี้จะ ใช้สิทธิเรียกร้องดอกเบี้ยจากลูกหนี้ทั้งสองสะดุดหยุดลงด้วยเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระได้ในอายุความเพียง ๕ ปี เท่านั้น ลูกหนี้ที่ ๑ เป็นหนี้เจ้าหนี้ตามสัญญา ทรัพย์สินที่จำนวน ๑๑ ฉบับ คิดถึงวันเรียกเก็บค้างชำระเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๙๑,๘๐๘.๒๓ บาท นับตั้งแต่วันผิดนัดชำระหนี้รายนี้ลูกหนี้ทั้งสองไม่ได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เลยจึงถือว่า ดอกเบี้ยที่เจ้าหนี้มีสิทธิคิดจากเงินที่ค้างชำระดังกล่าวเป็นดอกเบี้ยค้างชำระหนี้ได้ภายใน

อายุความ ๕ ปี ดอกเบี้ยที่ค้างเกินกว่า ๕ ปี ซึ่งขาดอายุความ แม้ยังถือเป็นภาระหนี้ที่ ลูกหนี้ทั้งสองค้างชำระแก่เจ้าหนี้และผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ก่อนที่เจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องและก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแต่หนี้ของส่วน ดอกเบี้ยที่ค้างชำระเกินกว่า ๕ ปี ก็เป็นหนี้ที่ขาดอายุความต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้นำมา ขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ดังนั้น เจ้าหนี้จึงไม่มีสิทธินำเงินที่ผู้ค้ำประกัน ชำระหนี้ดังกล่าวมาหักชำระดอกเบี้ยที่ค้างส่งเกินกว่า ๕ ปี อันเป็นหนี้ที่ขาดอายุความ แล้วได้

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

บทบัญญัติของ ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๕๖ วรรคแรก หมายความว่า ผู้ทำพินัยกรรม แบบที่เป็นหนังสือนั้นต้องมีพยานอย่างน้อยสองคน และพยานจะต้องลงลายมือชื่อรับรอง ลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้นเป็นสำคัญ ทั้งบทบัญญัติกฎหมายที่ว่าผู้ทำพินัยกรรม ต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานทั้งสองคน และพยานทั้งสองจะต้องลงลายมือชื่อรับรองใน ขณะนั้น เป็นบทบัญญัติที่มีความหมายชัดเจนจนกระทั่งไม่อาจจะตีความหรือแปล ความหมายไปเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น การที่พยานไม่ว่าคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนใน พินัยกรรมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมโดยไม่เห็นเหตุการณ์ขณะทำพินัยกรรมแต่มาลง ลายมือชื่อในภายหลัง ก็ย่อมไม่ชอบด้วยบทบัญญัติกฎหมายมาตราดังกล่าวและทำให้ พินัยกรรมเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๐๕ ไปในทันที แม้อต่อมาภายหลังพยาน ในพินัยกรรมจะมาสอบถามผู้ทำพินัยกรรมและได้ความว่าผู้ทำพินัยกรรมมีความ ประสงค์จะทำพินัยกรรมจริงก็ตาม ก็ไม่มีผลทำให้การลงลายมือชื่อในพินัยกรรมที่ไม่ชอบ หรือพินัยกรรมที่เป็นโมฆะไปแล้วกลับกลายเป็นการลงลายมือชื่อที่ชอบทำให้พินัยกรรม มีผลสมบูรณ์ชอบด้วยกฎหมายไปได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ